

Kumar Bağımlılığı ve Kumar Reklamları İlişkisi: Yasal Olan ve Olmayan Kumar Sitelerinin Kumar Oynama Bozukluğundaki Rolü

Relationship Between Gambling Addiction and Gambling Advertisements: Role of Legal and Illegal Gambling Sites in Gambling Disorder

 Elif Aktan Mutlu¹, Eda Nur Küçük¹, Beyza Ayçanur Akkuş¹

¹Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Ankara

Sayın Editör,

Günümüzde özellikle çevrimiçi ortamda kumar bağımlılığı, tüm dünyada ve ülkemizde giderek artmakta ve ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Güncel ulusal veriler, Türkiye’de kumar oynama davranışının 2019–2020 döneminden itibaren belirgin bir artış gösterdiğini ve kumara başlama yaygınlığının 15 yaş ve üzeri nüfusta %10’un üzerinde seyrettiğini bildirmektedir (Yeşilay 2025). Ülkemizde üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmalarda sorunlu kumar davranışının yaş ortalamasının 21 civarında olduğu bulunmuştur (İncekara ve Taş 2022).

Nörobiyolojik açıdan kumar bağımlılığı, madde bağımlılıklarıyla ortak ödül-devresi mekanizmalarını paylaşmaktadır. Bu bulgular, mezokortikolimbik dopamin sistemindeki disregülasyonun kumar bağımlılığının biyolojik temelini oluşturduğuna işaret etmektedir (Clark ve ark. 2019). Alkol ve madde bağımlılıklarıyla birçok açıdan benzeşmesi nedeniyle tanılama sistemlerinde kumar oynama bozukluğu artık bu grup başlık altında incelenmeye başlanmıştır.

Türkiye’de bağımlılıkla mücadele kapsamında yasalar devletin gençleri alkol, uyuşturucu, suçluluk ve kumar gibi kötü alışkanlıklardan koruma yükümlülüğü açıkça belirtmektedir. Bu çerçevede doğrultusunda, bütün mamulleri ve alkollü içeceklerin reklamına, satışına ve tanıtımına yönelik ayrıntılı yasaklar getirilmiştir. Ancak kumar ve çevrimiçi bahis reklamcılığına yönelik mevzuatın aynı düzeyde kapsamlı ve sınırlayıcı olmadığı görülmektedir. Bu durum, özellikle dijital platformlarda kumarın görünürlüğünün devam etmesine ve genç nüfusun bu reklamlara daha kolay maruz kalmasına ve yayılmasına yol açmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılan bir çalışmada, spor bahis reklamcılığının medya kanalları üzerinden hızla yaygınlaştığı ve özellikle riskli kumar davranışı açısından kırılgan grupların hedeflendiği gösterilmiştir. Reklam kampanyalarında sıklıkla “kolay kazanma”, “heyecan” ve “fırsat” temaları kullanılarak algı manipülasyonuna gidilmektedir (Shatley ve ark 2021). Bu stratejiler, reklamın kumar davranışını normalleştirme ve bağımlılığa yönlendirme rolünü vurgulamaktadır.

Kendi kliniğimizdeki izlemlerimizde 20–74 yaş arası erkek hastaların yaklaşık %76’sının reklamları serbest olan yasal bahis/kumar siteleri ile kumara başladığı, zamanla yasa dışı platformlarda kumarı sürdürdükleri dikkatimizi çekmiştir. Bu durum, yasal olan kumar sitelerinin reklamlarının; bazı bireylerde bağımlılığa giden yolda başlatıcı bir unsur olduğunu ve daha riskli kumar ortamlarına yönelmeyi kolaylaştırabileceğini işaret ediyor olabilir.

Sonuç olarak, yasal kumar sitelerinin reklamlarının kumar oynamayı özendirebileceğini/kumara erişimi kolaylaştırabileceğini veya mevcut bağımlılığın sürdürülmesinde en önemli kolaylaştırıcı olabileceğini kliniğimiz örneğinden de gördüğümüz kanaatini taşımaktayız. Yasal dijital kumar/bahis siteleri v.b platformların görünürlüğünün hastalarımızın bağımlılığının pekişmesinde ve zamanla yasa dışı platformlara yönelmelerinde özendirici olarak işlev gördüğünü düşünmekteyiz. Ruh sağlığı profesyonelleri olarak biz psikiyatristler yasal kumar sitelerinin reklamlarının acilen yasaklanması, yasakların uygulanması konusunda özellikle çevrimiçi ortamlarda sıkı düzenlemelerin getirilmesi ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Kaynaklar

Clark L, Boileau I, Zack M (2019) Neuroimaging of reward mechanisms in gambling disorder: an integrative review. *Mol Psychiatry* 24:674-693.

İncekara Hİ, Taş B (2022) Yetişkinlerde kumar bağımlılığı ile ilişkili sosyodemografik değişkenlerin incelenmesi. *Bağımlılık Dergisi*, 23:464-472.

Shatley J, Ghaharian K, Bernhard B, Feldman A, Harris B (2021) The Marketing Moment: Sports, Wagering and Advertising in the United States. Las Vegas, International Gaming Institute, University of Nevada Las Vegas.

Yeşilay (2025) Yeşilay Türkiye Akademi Raporları Serisi Türkiye Kumar Raporu. İstanbul, Yeşilay Yayınları.

Yazarların Katkıları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olunduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.

Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Etik Onay: Bu tazi editöre mektup olduğu için etik onaya gerek yoktur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alındığı beyan edilmemiştir.

Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Ethical Approval: This letter to the editör does not require ethical clearance.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.

Financial Disclosure: No financial support was declared for this study.